

Motion till riksdagen 2005/06:U341

av **Ingegerd Saarinen m.fl. (mp)**

Världsbanken och energiprojekt

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om inriktningen på Sveriges agerande beträffande energiutlåningen i Världsbanken och andra internationella finansieringsinstitutioner.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om regeringens årliga rapportering till riksdagen om inriktningen på bankens energiutlåning.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om regeringens årliga rapportering till riksdagen om dess ställningstagande angående beviljade fossilenergiprojekt i banken.

Motivering

Hotet om klimatförändringar är vår kanske största globala solidaritetsfråga. Det fordrar ett samarbete mellan olika länder och ett samordnat agerande mellan olika myndigheter och departement inom länderna. Detta har Sverige drivit med viss framgång inom EU – men det är viktigt med ett konsekvent agerande också hemma och i andra forum.

Ett exempel är Världsbanken och andra multilaterala internationella finansieringsinstitutioner. Banken säger sig vilja satsa på förnybar energi, men gör tvärtom. Informationen om bankens energiutlåning ur klimatperspektiv är bristfällig. Banken har inte ens uppskattat utsläpp av växthusgaser från många av sina projekt.

Sedan klimatkonventionen tecknades i Rio 1992 uppskattas banken av folkrörelser ha satsat närmare 16 miljarder dollar på fossilenergiprojekt, och endast 1 miljard dollar på förnybar energi och hushållning. Bara en bråkdel av bankens pengar satsas på projekt som riktar sig till de fattiga på landsbygden. Just för dessa människor är det viktigt med decentraliserade projekt, som ofta är småskaliga och passar dåligt in i bankens program. Internt påtalade förra året tjänstemän inom banken i ett PM som miljörelsen kommit över att utlåningen till fossil- och gruvprojekt utgör en ”tydlig och omedelbar fara”.

Fel! Okänt namn på

Enligt ett annat internt dokument har dock projekten också tillhört de mest lönsamma.

Ett exempel kan belysa vad det varit fråga om. Världsbanken har under åren satsat enorma belopp på kolgruvor och kolkraftverk i Indien. 1997 godkände banken ett lån på över 500 miljoner dollar (ca fem miljarder kronor) till ett projekt omfattande 24 kolgruvor. Totalkostnaden för projektet var 1,8 miljarder dollar, eller närmare 20 miljarder kronor. De sammanlagda koldioxidutsläppen har uppskattats uppgå till 3,8 miljarder ton. Det är mer än 60 gånger Sveriges årliga utsläpp.

Sverige stödde det lånet. I ett brev till Miljöpartiet har finansministern förklarat Sveriges stöd till projektet med att banken har följt sina riktlinjer och utgått ifrån sin ”omfattande kapacitet och kunskap för att kunna göra bra och adekvata bedömningar av olika projekts miljökonsekvenser”. Om banken föreslår liknande projekt i framtiden kan således Sverige komma att stödja dem också.

Beslut i Världsbanken och andra multilaterala internationella finansieringsinstitutioner som Europeiska investeringsbanken, Asiatiska utvecklingsbanken, Europeiska utvecklingsbanken m.fl. fattas i slutändan av medlemsländerna. Ländernas röststyrka relateras normalt till mängden insatt kapital. Makten ligger således hos de rika länderna. Det är därför viktigt med en öppen diskussion i medlemsländerna om bankernas agerande. Detta förutsätter i sin tur öppenhet och god tillgång till information om både bankens agerande och medlemsländernas ställningstaganden och överväganden.

De multilaterala utvecklingsbankerna omsätter mycket stora summor som direkt eller indirekt kan anses som offentliga medel. Dessa pengar får stor betydelse för utvecklingsinriktning i de låntagande, normalt fattiga, länderna. Det är viktigt att dessa pengar används för en ekologiskt hållbar utveckling.

Miljöpartiet anser att regeringen aktivt bör verka för en ändring av inriktningen i Världsbankens energiutlåning. Minst 20 procent av energiutlåningen bör gå till hushållning och projekt baserade på förnybara energikällor. (Kärnkraft och ny storskalig vattenkraft räknas här inte till ”förnybara energikällor”.) Denna andel bör ökas successivt så att hela energiutlåningen om fem år går till hushållning och projekt baserade på förnybara energikällor.

Miljöpartiet anser att informationen till riksdagen bör förbättras. Regeringen bör varje år rapportera till riksdagen vilken andel av bankens energiutlåning som har gått till hushållning och förnybar energi, och vilken andel som gått till fossilenergiprojekt. Regeringen bör också årligen informera riksdagen om vilka beviljade fossilenergiprojekt där man haft en avvikande uppfattning från majoriteten i bankens styrelse.

Stockholm den 4 oktober 2005

Ingegerd Saarinen (mp)

Lotta Hedström (mp)

Ulf Holm (mp)